

Iepirkumu uzraudzības
birojs

APSTIPRINĀTS: 25.06.2018.

Skaidrojums par iepirkumu veikšanu ārkārtas apstākļu novēršanai

Ar ārkārtas apstākļiem publiskajos iepirkumos saprot gadījumus, kad pasūtītājam neparedzamu ārkārtas apstākļu rezultātā objektīvi radusies situācija, kurā steidzamības dēļ nav iespējams piemērot atklātu konkursu, slēgtu konkursu vai konkursa procedūru ar sarunām (t.sk. paātrinātās procedūras, kad tiek saīsināti pieteikumu vai piedāvājumu iesniegšanas termiņi).

Par **neparedzamiem ārkārtas apstākļiem** uzskatāmi apstākļi, kuri iziet ārpus normālas ekonomiskās un sociālās situācijas robežām (piemēram, avārijas vai dabas katastrofas) un kuru dēļ radusies neatliekama nepieciešamība veikt iepirkumus neparedzamo ārkārtas apstākļu izraisīto seku novēršanai.

Lai sarunu procedūras atbilstoši Publisko iepirkumu likuma (turpmāk – Likums) 8.panta septītās daļas 3.punktam, t.i., sarunu procedūras ārkārtas apstākļu novēršanai, izvēle būtu pamatota, nepietiek konstatēt faktu, ka laika trūkuma dēļ nav iespējams piemērot Likumā noteiktās iepirkuma procedūras, pasūtītājam jāspēj pierādīt, ka attiecīgā situācija izveidojusies no pasūtītāja neatkarīgu un objektīvi neparedzamu apstākļu dēļⁱ un ir saskatāma tieša cēloņsakarība starp ārkārtas apstākļiem un steidzamībuⁱⁱ.

Sarunu procedūra dod pasūtītājam iespēju vest sarunas tieši ar pasūtītāja izvēlētiem iespējamiem piegādātājiem. Tomēr šajā procedūrā nav atļauta tieša līgumslēgšanas tiesību piešķiršana iepriekš izvēlētam vienīgajam piegādātājam, izņemot, ja ārkārtas steidzamības apstākļos prasības spēj izpildīt tikai viens piegādātājs, ņemot vērā tehniskos un laika ierobežojumus.

Pasūtītājiem jāizvērtē, vai ir izpildīti nosacījumi, kas ļautu izmantot sarunu procedūru, un visi tālāk minētie nosacījumi ir jāizpilda kumulatīvi un jāinterpretē šaurā nozīmēⁱⁱⁱ. Izvērtējot katru gadījumu, jāizpildās kritērijiem:

- ✓ Pasūtītājam iepriekš neparedzami iemesli;
- ✓ Ārkārtēja steidzamība, kas liedz ievērot vispārējos termiņus;

Kā paskaidrots EST judikatūrā^{iv}, ja tiek izmantota ārkārtēja steidzamība, iepirkumu nepieciešams veikt nekavējoties. Šo izņēmumu nevar izmantot tad, ja līguma slēgšanas tiesību piešķiršana prasa ilgāku laiku nekā tad, ja tiktu izmantota pārredzama (atklāta vai slēgta) procedūra, arī paātrināta procedūra.

- ✓ Tik lielā mērā, cik noteikti nepieciešams;

Sarunu procedūra piemērojama, lai nopirktu tikai tādas preces, pakalpojumus vai būvdarbus un tādu to apjomu, kas tieši nepieciešams ārkārtas situācijas novēršanai. Šādu procedūru izmanto līdz tiek rasti pastāvīgi risinājumi, piemēram, pamatlīgumi par precēm un pakalpojumiem, ievērojot parasto procedūru (arī paātrināto procedūru).

Piemēri:

- *Atsauce uz ārkārtas apstākļiem ir attaisnojama gadījumos, kad ārstniecības iestādei jāiepērk medikamenti, kas neatliekami nepieciešami pacientam, tomēr šādu iepirkuma kārtību nevar attiecināt uz visiem medikamentu iepirkumiem vispār^v.*

- *Ja nepieciešams veikt pavasara vētrā bojātas jumta konstrukcijas nostiprināšanu, lai nepieļautu ēkas vēl lielākus bojājumus laikā, kamēr tiks izstrādāts jumta atjaunošanas tehniskais projekts un sākti jumta būvdarbi, pasūtītājs sarunu procedūru var piemērot tikai jumta pagaidu pārseguma izveidošanai, bet ne jumta pārseguma tehniskā projekta un būvdarbu iepirkumam.*
- *Ja pasūtītājs novēlotas finansēšanas projekta saskaņošanas dēļ nav savlaicīgi izziņojis sociālās mājas projektēšanas un būvdarbu iepirkumu, sarunu procedūras piemērošana, atsaucoties uz laika trūkumu, šim iepirkumam nav tiesiska, jo laika trūkuma iemesli ir pasūtītāja darbības slihta plānošana un organizēšana.*
- *Nav uzskatāmi par attaisnojumu sarunu procedūras piemērošanai tādi apstākļi, kā nepieciešamība apgūt piešķirto finansējumu vai izpildīt līgumu līdz noteiktam termiņam.*

Pasūtītāji iepirkuma līguma noslēgšanai ārkārtas situācijas novēršanai atkarībā no paredzamās līgumcenas var piemērot Likuma 8. panta septītās daļas 3. punktā minēto sarunu procedūru, Likuma 9. panta 21. daļas nosacījumus vai Likuma 10. pantu, ja nepieciešams iegādāties minētā likuma 2. pielikumā iekļautos pakalpojumus.

Iepirkuma veikšana atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 8. panta septītās daļas 3. punktam

(publisku piegādes līgumu vai pakalpojuma līgumu līgumcena ir 42 000 *euro* vai lielāka un publisku būvdarbu līgumu līgumcena ir 170 000 *euro* vai lielāka)

Sarunu procedūru pasūtītājs ir tiesīgs piemērot, ja pasūtītājam neparedzamu ārkārtas apstākļu rezultātā objektīvi radusies situācija, kurā steidzamības dēļ nav iespējams piemērot atklātu konkursu, slēgtu konkursu vai konkursa procedūru ar sarunām (t.sk. paātrinātās procedūras). Minētie apstākļi, kas pamato ārkārtas situāciju, nedrīkst būt atkarīgi no pasūtītāja darbības.

Sarunu procedūras piemērošanai Iepirkumu uzraudzības biroja (IUB) saskaņojums nav nepieciešams un pasūtītājs pats ir atbildīgs par faktisko apstākļu atbilstības izvērtējumu visiem Likuma 8. panta septītās daļas 3. punkta nosacījumiem.

Pasūtītājs iepirkuma līguma noslēgšanai piemēro Likuma un Ministru kabineta 2017. gada 28. februāra noteikumu Nr. 107 „Iepirkuma procedūru un metu konkursu norises kārtība” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 107) noteikto kārtību.

MK noteikumos Nr. 107 nav konkrēti atrunāta sarunu procedūras norises kārtība, līdz ar to pasūtītājs pats noteic minimālās prasības attiecībā uz piedāvājumu, kuru sagatavo un iesniedz pretendents, apstiprinot savu dalību iepirkumā. Tāpat pasūtītājs pats nosaka piedāvājuma iesniegšanas laiku, vietu un veidu.

Pasūtītājs iepirkuma veikšanai ir tiesīgs nepiemērot Elektronisko iepirkumu sistēmas e-konkursu apakšsistēmu saskaņā ar MK noteikumu Nr. 107 231.1. punktu.

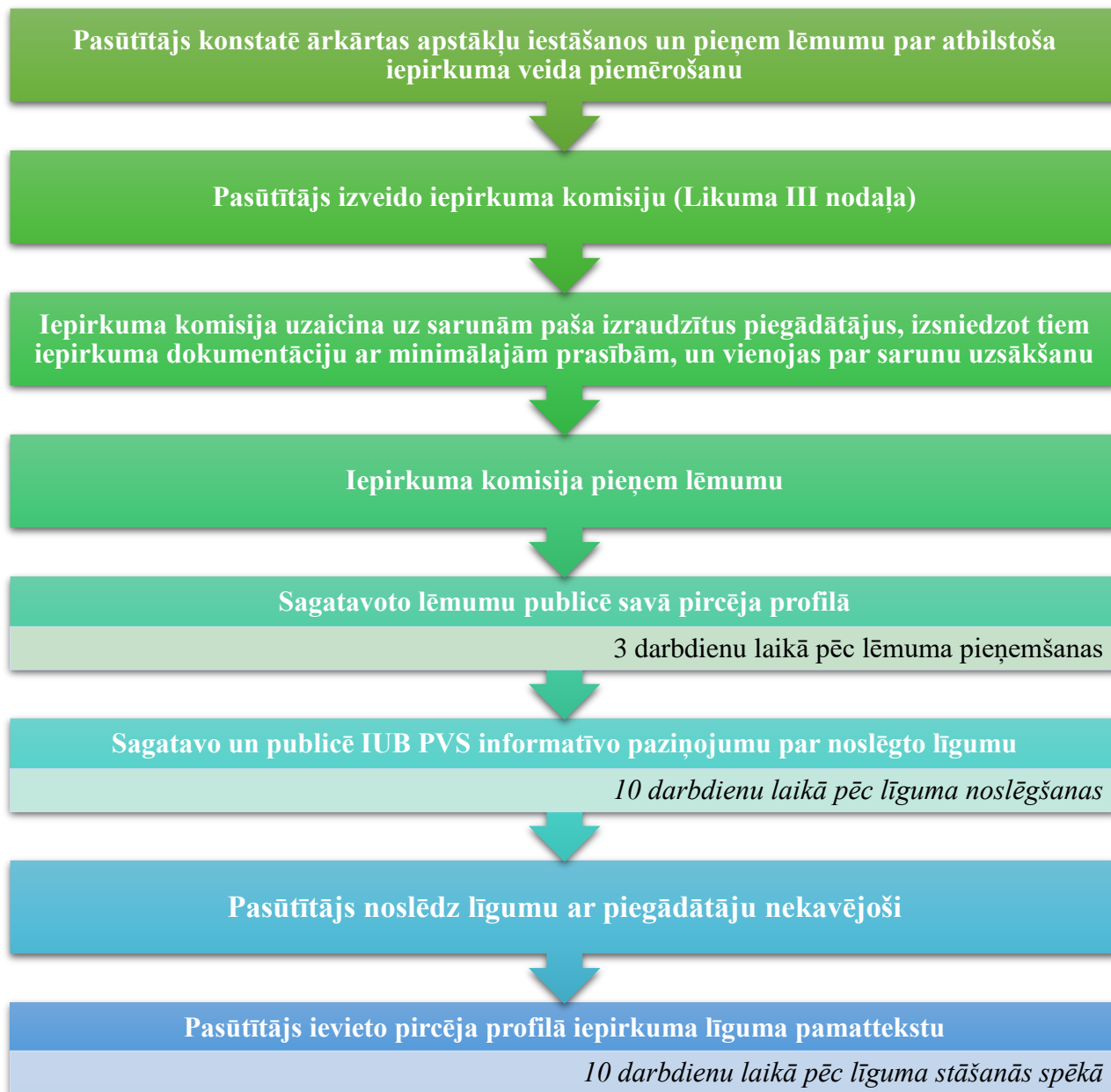

Sarunu procedūras piemērošanas gadījumā pasūtītājs neievēro līguma noslēgšanas nogaidīšanas termiņu (Likuma 60. panta devītās daļas 3. punkts).

Iepirkuma veikšana atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 9. panta 21. daļas 1. punktam

(publiska piegādes līguma vai publiska pakalpojuma līguma paredzamā līgumcena ir 10 000 euro vai lielāka, bet mazāka par 42 000 euro un publiska būvdarbu līguma paredzamā līgumcena ir 20 000 euro vai lielāka, bet mazāka par 170 000 euro)

Pasūtītājs ir tiesīgs nepiemērot Likuma 9. panta sestās un astotās daļas noteikumus, ja iepirkums atbilst šā likuma 8. panta septītās un astotās daļas nosacījumiem.

Sarunu procedūras piemērošanai IUB saskaņojums nav nepieciešams un pasūtītājs pats ir atbildīgs par faktisko apstākļu atbilstības izvērtējumu visiem Likuma 8.panta septītās daļas 3.punkta nosacījumiem.

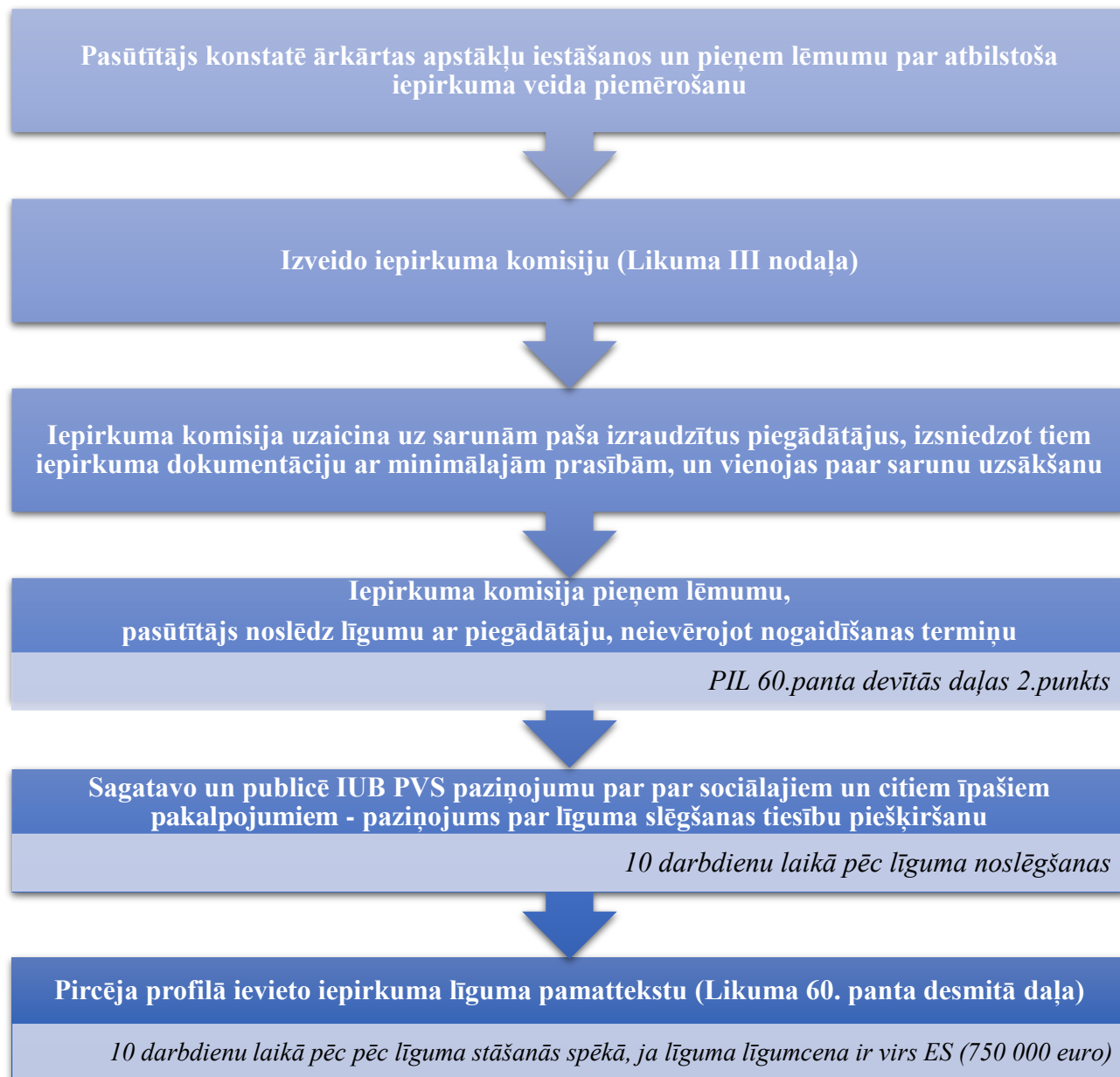
Piemērojot Likuma 9. panta 21. daļas 1. punkta nosacījumus iepirkuma līguma noslēgšanai, pasūtītājs ir tiesīgs nepiemērot Likuma 9. panta sestās un astotās daļas nosacījumus. Līdz ar to ārkārtas gadījuma novēršanas iepirkuma līguma noslēgšanai pasūtītājs ir tiesīgs nublicēt sākotnējo paziņojumu par plānoto līgumu un nepiemērot Likuma 9. panta astotajā daļā minētos izslēgšanas nosacījumus.

Iepirkuma veikšana atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 10. pantam^{vi}

(pakalpojuma līgumu līgumcena ir 42 000 euro vai lielāka)

Likuma 10. panta nosacījumus piemēro Likuma 2. pielikumā (piemēram, ēdināšanas pakalpojumi, medicīniskā personāla nodrošināšana u.c.^{vii}) ietvertu pakalpojumu iegādei.

Pasūtītājs iepirkuma izziņošanai ir tiesīgs nublicēt paziņojumu par sociālajiem un citiem īpašiem pakalpojumiem, ja iepirkums atbilst likuma 8. panta septītās daļas 3. punktā minētajam gadījumam (Likuma 32. panta trešā daļa).

Iepirkuma piemērošanai Iepirkumu uzraudzības biroja saskaņojums nav nepieciešams un pasūtītājs pats ir atbildīgs par faktisko apstākļu atbilstības izvērtējumu visiem Publisko iepirkumu likuma 8. panta septītās daļas 3. punkta nosacījumiem, t.i., iepirkums atbilst sarunu procedūras piemērošanas nosacījumiem.

Iepirkuma līguma noslēgšanai par ārkārtas apstākļu novēršanu, pasūtītājs ir tiesīgs nepiemērot PIL 32. pantā noteikto piedāvājumu iesniegšanas termiņu.

Sarunu procedūras izvēle nav jāsaskaņo ar IUB. Pasūtītājam jā saglabā pierādījumi sarunu procedūras izvēles pamatotībai (piemēram, akti, ziņojumi, ekspertu atzinumi par avāriju vai dabas katastrofu radītajām sekām, lēmumi, rīkojumi, protokoli, kas apliecina tos no pasūtītāja darbības neatkarīgos ārkārtas apstākļus, kurus pasūtītājs objektīvi nevarēja paredzēt un kuru dēļ radusies konkrētā nepieciešamība veikt steidzamu iepirkumu, neievērojot Likumā noteiktās procedūras un termiņus).

ⁱ Sk. Eiropas Savienības Tiesas (līdz Lisabonas līguma, ar ko groza Līgumu par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, spēkā stāšanās brīdīm – Eiropas Kopienu Tiesa) (turpmāk – EST) 1992. gada 18. marta spriedums lietā C-24/91 *Komisija/Spānija*, 13. punkts; 1993. gada 2. augusta spriedums lietā C-107/92 *Komisija/Itālija*, 12. punkts;

ⁱⁱ Piem., IUB iesniegumu izskatīšanas komisijai (IIK) (2015. gada 6. jūlija lēmums Nr. 4-1.2/15-192) vērtējot pasūtītāja rīcību, piemērojot ārkārtas apstākļu sarunu procedūru, bija jākonstatē: 1) ārkārtas situācija; 2) steidzamība, t.i., ārkārtas apstākļu radītās sekas nevar novērst, piemērojot citas iepirkuma procedūras; 3) iepriekš minētie apstākļi nav atkarīgi no pasūtītāja darbības.

IIK komisija vērtēja, vai konkrētajā gadījumā nevarēja piemērot atklātu konkursu vai slēgtu konkursu, lai īstenotu būvdarbus pilnībā vai daļēji, un IIK izvērtēja pasūtītāja darbības tieši steidzamības kontekstā, jo arī steidzamības aspekts sarunu procedūras piemērošanai ir saistāma ar pasūtītāja rīcību ārkārtas apstākļu radīto seku novēršanai.

ⁱⁱⁱ Sk. EST spriedumu lietā C-275/08 *Komisija/Vāciju* un lietā C-352/12 *Consiglio Nazionale degli Ingegneri*;

^{iv} Sk. EST 2013. gada 20. jūnija spriedumu lietā C-352/12, 50.–52. punkts;

^v Sk. EST 1994. gada 3. maija spriedums lietā C-328/92 *Komisija/Spānija*, 18. punkts;

^{vi} Sk. arī [skaidrojumu par Publisko iepirkumu likuma 2. pielikumā minēto pakalpojumu iepirkumu veikšanas kārtību](#);

^{vii} Sk. Publisko iepirkumu likuma 2. pielikumā ietverto [pakalpojumu sarakstu](#).